

Κρυμμένους γιαρᾶς δὲ γιατρεύεται (ἐπὶ τῶν ἀποκρυπτόντων τὰς ἔκυτῶν ἀδυναμίας ἢ καὶ ἀσθενείας) Μακεδ. (Κολινδρ.)

Τὰ γιάτρεψ' ἀπ' τὴν κόρυζαν τὰ μοῦ τὰ φάρη τ' ἀλούπι (κόρυζα = ἀσθένεια τῶν πουλιερικῶν, ἀλούπι = ἀλεποῦ ἐπὶ τῶν ματαίως κοπιώντων) Ιόνιοι Νῆσ.

Οὕτε γιατροὶ γιατρεύγοντες οὕτε ἄγιοι βοηθοῦντες (ἐπὶ καταστάσεων αἱ ὄποιαι δὲν ἐπιδέχονται καμπίαν θεραπείαν) Εὔβ. (Βρύσ.) "Αν ἡξερ' ὁ καστίδης, θὰ γιάτρευε τὴν καστίδα του (ἐπὶ ἀλαζόνος καὶ ὑποκριτοῦ) Πελοπν. (Γορτυν.) 'Ο σκύλλος ὅταν λαβώνεται, μὲ τῇ γλώσσα του γιάτρευεται! (ἐπὶ τῶν δι' ιδίων μέσων βοηθούντων ἔκυτους) Πελοπν. (Πάτρ.) || "Ἄσμ.

'Σ τοῦ Χάρου τὶς λαβωματὶές βότανα 'ἐχ-χωροῦντες μηδὲ γιατροὶ γιατρεύγοντες μηδ' ἄγιοι βοηθοῦντες (μοιρολ.) Εὔβ. (Κουρ.)

'Η ἀγανάρα 'ς τὸ χωρὶδι βραστή, λεμόνι, λάδι, καὶ τὰ πονῆτα σ' κάθι σου, γιατρεύεται τὸ βράδυ Κρήτ.

Πολλὲς πληγὲς ἥγιάτρεψα κ' ἥβαλα καὶ βοτάνι, μ-μὰ ἡ δική σου ἡ πληγὴ δὲν εἶναι γιὰ τὰ γιάνη Κῶς (Κέφαλ.)

Βουργὰ γιατρὸς τὰ φέριτι, γιατρὸς τὰ μὲ γιατρέψῃ (βουργὰ = γοργά, σύντομα) Μακεδ. (Πεντάπολ.)

Κὶ ποὺς θὰ φάη τὰ γιατριφτῆ κὶ ποὺς θὰ φάη τὰ γιάνη; Ηπ. (Λάκκα Σούλ.)

Πόνος ποὺ δὲ γιατρεύεται γιατροὶ δὲ δὸ δὲ βεργάντες (δὲ δὸ βεργάντε = δὲν ἡμποροῦν νὰ τὸν θεραπεύσουν ἐκ μοιρολ.) Πελοπν. (Καρβελ.)

Τόσοι γιατροὶ μέσ' 'ς τὸ δουνιᾶ, τόσοι καθηγητάδες κανένας δὲν εὑρέθηκε καρκίνο τὰ γιατρέψῃ (μοιρολ.) αὐτόθ. Συνών. γερεύω, γιατρεύω, γιατρίσω, κάνω καὶ λάδι. Β) 'Ανακουφίζω καὶ ψυχικῶς, παρηγορῶ σύνηθ.: Πέθανε ἡ γυναῖκα του καὶ τοῦ ἄφησε μεγάλον πόνο 'ς τὴν καρδιά· ποὺς θὰ τοῦ τὸν γιατρέψῃ; σύνηθ. Τοὺν ἄφ' σι ἡ ἀρριθμονικαστ' κιά τ', κὶ τούτ' ἀγονίζεται τὰ τοὺν γιατρέψ' Εὔβ. ("Ακρ.) "Ελα κάτσε κονρδά μου, τὰ μοῦ διατρέψῃς τὴν γαρδιά Κάσ. || "Άσμ.

'Εφτὰ γιατροὶ βασιλικοὶ γιατρεύουν ἔνα βόνο, κ' ἐσύ μ' ἔνα σου ξάνοισμα τόνε γιατρεύγεις μόνο Κρήτ.

Σὰν ἔχῃς πόνο 'ς τὴν γαρδιά, ἄμε τὰ τόνε γιάνης, τὰ βοῆς διατρόδο τὰ διατρευτῆς, τὰ ζιῆς, τὰ μῆπ-πεθάνης Κάρπ. γ) 'Ικανοποιῶ τὰς ἀνάγκας τινὸς Στερελλ. (Αἰτωλ.): Ποὺς θὰ φάη, ποὺς θὰ γιατριφτῆ ἀπ' αὐτό! (ἐπὶ φαγητοῦ ἀνεπαρκοῦς διὰ τὰ ἀτομὰ διὰ τὰ ὄποια προορίζεται). 2) Παρέχω τὰς φροντίδας μου εἰς ἀσθενῆ, νοσηλεύω σύνηθ.: Εἴναι ἀρρωστος καὶ τὸν γιατρεύει ἡ γυναῖκα του. "Επεσε 'ς τὸ κρεββάτι καὶ τὸν ἔγιάτρευε ἡ ἀδελφή του πολλαχ. 3) Μετοχ. γιατρεμένος, διὰ χημικῶν φαρμάκων διωρθωμένος, νοθευμένος, ἐπὶ οἶνου Λέσβ. (Πάμφιλ. κ.ά.): Πίνουμι γιατριμένου κρασί.

γιατρήσιμος ἐπίθ. ἐνιαχ. γιατρήσιμος Χίος (Πισπιλ. κ.ά.)

'Ἐκ τοῦ ούσ. γιατρὸς καὶ τῆς παραγωγ. καταλ.-ή σιμος.

Κατάλληλος πρὸς θεραπείαν, συνήθως πρακτικὴν ἔνθ' ἀν.: Τὸ ζεστὸλ λάιν τοῦ κανδηλιοῦ ἔγ γιατρήσιμο Πισπιλ. Τὰ καρυδόφυλλα ἔγ γιατρήσιμα γιὰ τοὺς φεματισμοὺς αὐτόθ.

γιατρικὴ ἡ, σύνηθ. γιατριτσὴ Πελοπν. (Καρδαμ.)

Τὸ Βυζαντ. γιατρική, διὰ τὸ ὄπ. βλ. Δουκ. εἰς λ. γιατρὸς: «διδάσκαλος τῆς γιατρικῆς». Anonymus, De Nuptiis Thesei libr. 5.

'Η ἐπιστήμη, ἡ τέχνη τοῦ ιατροῦ σύνηθ.: "Αμα δὲ δὸ γάρη καλὰ ἡ γιατριτσὴ, πάει καλιά του (=θὰ πεθάνῃ) Πελοπν. (Καρδαμ.). Ποῦ τ' ἔμαθες τ' γιατρικὴ σὺ κὶ μὰς κανὸς τοῦ γιατροῦ; Εὔβ. ("Ακρ.) Συνών. γιατροῦ σύνηθ 1. Β) Τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ιατροῦ κοιν.: Μὲ τὴ γιατρικὴ ἄλλοι πλουταίνουν κι ἄλλοι πεθαίνουν 'ς τὴν φάθα σύνηθ.

γιατρικὸ τό, γιατρικὸ Πόντ. ('Αμισ. Κερασ. Κρώμν. Οἰν. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.)—Λεξ. Βάνγ. γιατρικὸ κοιν. γιατρὸς Θεσσ. (Συκαμν.) γιατροῦ Χάλκ. γιατρικὸ Τσακων. (Χαβουτσ.) γιατρικὸ Τσακων. (Μέλχαν.) γιατρικὸ Κορσ. γιατρικὸ Σαμοθρ. διατρικὸ Κάρπ. Κάσ. διατρικὸ Πόντ. ("Ιμερ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) γιατροῦ Κύπρ. (Καλοπαναγ. Μουτουλ. Πεδουλ.) 'ατρικὸ Κάρπ. ("Ελυμπ.) 'ατρικὸ Σύμ.

Τὸ 'Ελληνιστ. ἵα τρικόν, οὐδ. τοῦ ἐπιθ. ἵα τρικόν, ώς ούσ. κατὰ παράλειψιν τοῦ ούσ. φάρμακον οὐρανοῦ. Περὶ τοῦ σχηματισμοῦ βλ. Γ. Χατζιδ. MNE 2,124. 'Ο τόπ. γιατροῦ τρικόν καὶ παρὰ Σομ.

Φάρμακον κοιν. καὶ Πόντ. ("Ιμερ. Κερασ. Κρώμν. Οἰν. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) Τσακων.: Παίρω - δίνω - φτειάνω γιατρικὰ κοιν. Παίρω γιατρικά, ἀλλὰ ὠφέλεια δὲ βλέπω κοιν. Νὰ πάρῃς τοῦτο τὸ γιατρικὸ καὶ θὰ γένης περδίκι (=θὰ θεραπευθῆς τελείως) Πελοπν. (Γαργαλ.) Γιὰ τὴ λυσονορία τὸ καλύτερο γιατρικὸ είν' οἱ βατοκοφάδες (λυσονορία = δυσουρία) αὐτόθ. Τῆς σκινιᾶς τὸ λάδι ἥτανε γιατρικὸ Αγαθον. Νὰ πάρῃς τοῦ γιατρικοῦ σ', πιδί μ', γιὰ τὰ γέν'ς καλὰ Στερελλ. ("Αχυρ.) Τί καλό 'χει; Οῦλο γιατρικὰ πίνει Πελοπν. ("Αρκαδ.) "Εδονκα πουλλὰ λιπτὰ 'ς τὰ γιατρικὰ" Ηπ. (Κουκούλ.) Θέλον τὰ μάσον λίγου μέντα γιὰ γιατρικὸ (μέντα = ήδύοσμος) αὐτόθ. Τὴ σαλαμέντρα ἀν τὸν ιδῆς τὰ κοντανασαῖν' κὶ τὸν πατήσης 'ς τὸν οὐρά, κάτ' βγάν' ἀπὸ τὸ στόμα ποὺ εἶνι γιατρικὸ Θεσσ. (Μελιβ.) "Εμασα τσῆ κουφοξυλιᾶς τὰ λουλούδια γιὰ γιατρικὸ Οθων. Μὲ μιὰν τ-τουλούμπαν γιατρικὸ ἐφάντισα τξαὶ τὰ θυγὸ τὰ κλήματα (τουλούμπα = φεκαστήρα) Κύπρ. Λὲν ἔχουν πιῇ γιατρὸ κὸ σ' οῦλη μ' τὴ ζονὴ Θεσσ. (Συκαμν.) Ξέρω τὴν ἀρρωστηκαστικα σ-σον, μ-μὲ τὸ γιατρικὸ 'ἐν τὸ 'χω Κῶς (Πυλ.) Σδν ἀρρωστον γιατρικὸ δίνε γιὰ τὰ λαροῦται (εἰς τὸν ἀσθενῆ δίδουν φάρμακον διὰ νὰ ήσυχάσῃ) Πόντ. Γιατρικὰ ἐπούκαν τὸν ἀρρωστον πολλὰ Πόντ. (Τραπ.) 'Αγένωτον δαψί, βουγιὰν δοῦ βουγιοῦ, ξὺν γαι λάι, βασιλικὸ 'ατρικὸ (ἀγένωτον=κανινούργιο, βουγιὰ τοῦ βουγιοῦ=κοπριὰ βοδιοῦ, ξὺν = ξίδι· σκωπτικῶς ἐπὶ τῶν λακκῶν ιατροσοφίων) Χάλκ. || Φρ. Γιατρικὰ τὰ τὰ φᾶς - τὰ τὰ πιῆς! (ἀρὰ κατὰ τῶν διαπραττόντων ἀδικίαν οἰκονομικῆς φύσεως) κοιν. "Οσα μ' ἐφαῆτ' σερε, σὲ γιατρικὰ τὰ σὲ δοῦρε (ὅσα μοῦ ἐφαγες, νὰ τὰ δώσῃς δι' ἀγορὰν φαρμάκων) Τσακων. Λὲν ὑπάρχει οὕτε γιὰ γιατρικὸ (πρὸς δήλωσιν παντελοῦς ἐλλείψεως πράγματός τινος) κοιν. Οὕτε γιὰ γιατρικό! (βραχυλογικὴ ἔκφρασις τῆς προηγουμ.) κοιν. 'Ἐν εῦραμεν γιατρικό! (οὐδὲν ἀπολύτως εῦρομεν) Ρόδ. 'Ἐσ-σὲ 'γαπω γιατρικό! (οὐδόλως σὲ ἀγαπῶ) αὐτόθ. Τὸ δίνει σὰ γιατρικό (εἰς πολὺ μικρὰν ποσότητα) κοιν. 'Ἐποίκεν ἀτο διατρικὸν (συνών. μὲ τὴν προηγουμ.) Πόντ. ("Ιμερ.) || Παροιμ.

Γάλα γυρευτὸ πικρὸ σὰ γιατρικὸ (διότι συνεπάγεται ύποχρεώσεις) ἀγν. τόπ.

'Ο καθένας μοναχός του | θὰ τὰ βρῆ τὸ γιατρικό του Ιόνιοι Νῆσ.

"Αν εἶται δεν δέχεται τον γιατρού, | έγιαντοσκεν τὸ κακόν του
(ἐπὶ τῶν ὑποσχομένων βοήθειαν εἰς ἄλλους, ἐνῷ αὐτοὶ εἴναι
ἀνίσχυροι. Πβ. τὴν ἀρχ. «ό τῶν ἄλλων ιατρὸς ἔλκεσι βρύων») Κύπρ. Νὰ κάτεχεν δέ την καστίδης γιατρικό, θελὰ κάμη τησιγένης
φαλῆρος του! (συνών. μὲ τὴν προηγουμ.) Κρήτ. Τὸ γιατρικὸν
εἶναι πικρὸν τὸν ἀχεῖλον καὶ γλυκὸν τὴν καρδιὰν (διὰ τοῦ φελετῆ
δὲν εἶναι πάντοτε ἔξι ἀρχῆς νοητὸν) Πελοπον. (Πάτρ.) Εἴπαν,
λέ, τὴν γάργαρον, ποὺν γιατρού, της γιατρικού-γιατρού τὰ
ματιά, καὶ ἴκεν γηρή, τόμους τὸν κουσιν, ἵπαιρον εἰς τὸν πέ-
λαιον τὴν ἔφιρην (εἴπαν, λέει, τὸν κουρούνα πώς γιατρούλια
κουτσουλιά της εἶναι γιατρικό γιὰ τὰ μάτια καὶ ἐκείνη, μόλις
τὸ ἄκουσε, πήγαινε τὸν πέλαγος καὶ τὴν ἄφινε· διὰ τοὺς
μοχθηρούς, οἵ διοῖοι δὲν κάνουν καλωσόνην, ἀκόμη καὶ δταν
δὲν τοὺς κοστίζει τίποτε) Λυκ. (Λιβύσσος. Μάκρ.) Πικρὸν εἶν'
τὰ γιατρικά, μὰ ἔλα ποὺν χρειάζονται Ιόνιοι Νῆσοι. Μὴν παίρ-
νης τὸ γιατρικό σου σὲ πολλὰ ποτήρια (μὴ μεταφέρης τὴν
πικρίαν σου σὲ ἄλλους) Πελοπον. (Πάτρ.)

"Ἄς τὸν γιατρού τὸν γιατρικὸν καὶ ἀγνόιφτον νὰ γένη"
(εἶναι ἀνάγκη νὰ προνοοῦμεν διὰ ἀντιμετώπισιν παντὸς δυσχ-
ρέστου) Στερελλ. (Αἴτωλ.) || "Ἄσμα.

Τὸ στῆθος μου τὸ πλήγωσες, μὰ γιατρικὸν δὲ βάρω,
ἔτσα δὰ βασανίζωμαι ἵσαμε ν' ἀποθάρω
(δὰ = θὰ) Κρήτ.

Τὸν παραστέκονταν οἱ γιατροὶ μὲ γιατρικὰ τὰ χέρια
Πελοπον. (Γαργαλ.)

'Αιλλοὶ ἐμέν, τὸ κάρδοπο μ' ὅσον ντὸ πάει φουσκώνει,
τρανὸν γερόπον ἔφερεν καὶ δάτρικὰ καὶ σ' κώνει
Πόντ. (Ίμερο.)

'Ο τάφος καὶ ἡ μαύρη γῆ ἥτο d-dὸ γιατρικό σ-σου
(μοιρολ.) Σύμ.

Κι δοσον νὰ πάου καὶ νὰ ὅθω, τὰ γιατρικὰ νὰ φέρω,
ν-άκω καμπάνες νὰ βαροῦν, τὸ σπίτι μου νὰ κλαίνε
Πελοπον. (Γορτυν.)

Σὰ μοῦ φαίσῃς τὴν γαρδιὰ καὶ σὰ μοῦ τὴν μαράνης,
ποὺν θὰ τὰ βρῆς τὰ γιατρικὰ ὑστερα νὰ τὴν γιάνης;
Κρήτ. Συνών. ο ε μέν τιο, φάρμακον.

β) Μεταφ., μέσον παρηγορίας, τρόπος ἀπαλλαγῆς ἀπὸ
κάποιο κακὸν ιοιν.: "Ἄσμα.

Γιὰ πέ μου, γιέ μου, ποῦ πονεῖς, νά' βρω τὸ γιατρικό σου
Νίσυρο.

Elv' ἀξιούλλ' τους ἀπονδῶ, | ἰγὼ θὰ τ' βροῦ τὸν γιατρικὸν
(ἐνν. τὸν τρόπον, τὸ μέσον διὰ νὰ τὸν ἀποδιώξω) Εῦβ. (Στρό-
πον.)

γιατρικουλάκι τό, Κρήτ. ("Αγιος Γεώργ. κ.ά.)
'Υποκορ. τοῦ ούσ. γιατρού ούλι.

Θωπευτ., ἀποτελεσματικὸν φάρμακον ἔνθ' ἀν.: 'Ανακα-
λύφανε, λέει, ἔνα γιατρικουλάκι, ἀπὸν θὰ ξαναγίνονται νέοι
οὖλοι οἱ γι-ἀθρῶποι. Κρήτ. 'Εκακοσύνεψ' ἡ πληγὴ καὶ πρέ-
πει νὰ τησιγένης φαρμακούλια (έκακοσύνεψ =
έχειροτέρευσε, φαρμακούλια = κάποιο) "Αγιος Γεώργ.

γιατρικούλεμα τό, Κρήτ. ('Ηράκλ. Μεραμβ. Νεάπ.
Πεδιάδ. κ.ά.)

'Εκ τοῦ ρ. γιατρού ον λεύω.
Πρακτικὸς τρόπος θεραπείας, ιατροσόφιον: "Ηβγαλεν ἔνα
γακὸ μιμὶ τὸ λαιμό, μὰ μὲ τὰ γιατρικουλέματα ἐπογιά-
γειρε (= ὑπέστη ὑφεσιν) Μεραμβ. Κάμε του κάβοσα γιατρι-
κουλέματα, νὰ τοῦ περάσῃ, κι ἀσ' τσὶ γιατροὺς αὐτόθ. Αὐτὰ

τὰ γιατρικουλέματα τὰ κατέχετε τοῦ λόγου σας οἱ γυναῖκες
'Ηράκλ. Νὰ μὴ φωτήξωμε, μωρέ, κ' ἐκειονὲ τὸ βασταρδάκι
βάς καὶ κατέχει πρᾶμα γιατρικούλεμα (πρᾶμα = κάποιο) Πεδιάδ. "Ολα τὰ γιατρικουλέματα ποὺ μοῦ 'πανε τοῦ τά
'καρα Νεάπ. Συνών. βλ. εἰς λ. γιατρού σόφι 2. Πβ.
γιατρού ούλεμα.

γιατρικουλεύω Κρήτ. (Κίσ. κ.ά.) γιατρικουλεύω
Κρήτ. (Μεραμβ.)

'Εκ τοῦ ούσ. γιατρού ούλι.
Θεραπεύω ἀσθενῆ διὰ πρακτικῶν μέσων: 'Εμεῖς τὸν ἐγια-
τρικουλέματα μάοραζοι μας καὶ τοὺς πέρασε. Μεραμβ.

γιατρικούλι τό, πολλαχ. γιατρικούλι Εῦβ. ("Ακρ. κ.ά.)
'Υποκορ. τοῦ ούσ. γιατρού ούλι.

Εύκολον ἡ εὐθηγὸν φάρμακον, συνήθως τῆς πρακτικῆς ια-
τρικῆς πολλαχ: Οῦλον μὲ κάτ' γιατρικούλια πουλιμάει νὰ
δοὺν γιατρόψ" "Ακρ. β) Θωπευτ., τὸ φάρμακον πολλαχ.: Θὰ
σοῦ δώσω ἔνα γιατρικούλι, ποὺν θὰ σὲ κάμη ξεφτέρι (= ὑγιέ-
στατον) πολλαχ. Θὰ ηθέλαμε ἔνα γιατρικούλι νὰ τὴν κάνῃ
καλὰ Ν. 'Εστ. 19 (1936), 844.

γιατρικώνω άμαρτ. γιατρικώνω Κορσ.

'Εκ τοῦ ούσ. γιατρού ούλι.
Θεραπεύω, ιατρεύω: Πᾶσα μέρα μὲ γιατρικώνει διὰ γιατρό.
'Ο γιατρὸν μὲ τὰ γιατρικὰ ἔπαντε νὰ dὴ γιατρικώσῃ (ἔπαντε =
προσπαθοῦσε) Πρέπει νὰ dὸ γιατρικώνη, ἔχει τὰ μάτια κόκ-
κινα.

γιατριλίκι τό, ἐνιαχ. γιατριλίκ' Μακεδ. ("Αγιος Νικόλ.).

'Εκ τοῦ ούσ. γιατρού ούλι.
-ι λίκι.

'Η ἔξασκησις τοῦ ιατρικοῦ ἐπαγγέλματος ἔνθ' ἀν.: Καλὰ
γιατριλίκια! (εὐχὴ πρὸς ιατρὸν) "Αγιος Νικόλ.

γιατρίτσι τό, 'Ερεικ. Κέρκ. Μαθράκ. Όθων. Παξ.

'Εκ τοῦ ούσ. γιατρού ούλι.

Γιατρού άκι, τὸ όπ. βλ., ἔνθ' ἀν.: Δὲ στέλνουντε καὶ κα-
νένα καλὸ γιατρὸν τὸν Ρούκ' σσα. "Ολο τὰ γιατρίτσια μᾶς
στέλνουντε (Ρούκ' σσα = ἡ νῆσος 'Ερεικοῦσσα) 'Ερεικ.
Συνών. βλ. εἰς λ. γιατρού άκι.

γιατρίτσος δ, "Ηπ. (Πάργ.) γιατρίτσονς "Ηπ. (Ζαγόρ.
Κουκούλ. κ.ά.).

Γιατρού άκι, τὸ όπ. βλ., ἔνθ' ἀν.: Μόδοντε κάτ' για-
τρικὰ ἐκεῖνους ού γιατρίτσονς Κουκούλ. Ικεῖνους ού
μ' κρδος ού γιατρίτσονς μ' ἔκαντε καλὰ αὐτόθ.

γιατροβότανο τό, Δ. Χατζόπ., Ρουμελιώτ. διηγήμ.,
Παρνασσ. 14 (1892), 563 Κ. Παλαμ., Τάφ. 2, 71.

'Εκ τῶν ούσ. γιατρού ούλι.

Βότανον, φάρμακον διδόμενον ύπὸ ιατροῦ πρὸς θεραπείαν
ἀσθενοῦς ἔνθ' ἀν.: Ποίημ.

Τὰ ιστορικὰ θὰ σοῦ πῆ τῆς γενιᾶς μᾶς, ποὺν ἡ Μοίρα τὴν ἔχει
μὲ χωριστὴ σφραγίδα βαθιὰ σφραγιστὴ νὰ δονλεύῃ
σὰ γιατροβότανο, μάρμαρο, μέλι, μαχαίρι, τὸ Λόγο
Κ. Παλαμ. ἔνθ' ἀν.

γιατροκόμι τό, ἐνιαχ. γιατροκόμ' Στερελλ. (Αἴτωλ.
Ναυπακτ.)

